

HET GEZONDE BODEM DOE-BOEK

Auteurs: Josiane Smeets en Isabelle van Geenen

HET GEZONDE BODEM DOE-BOEK

INLEIDING

Een gezonde bodem is de basis van een gezonde tuin - alles begint in de bodem. Maar hoe weet je of de bodem van je tuin gezond is?

In dit boek helpen we je dit uit te zoeken. Met wat eenvoudige testjes leer je meer over je bodem. We verwachten dus wel dat je de handen uit de mouwen steekt en aan de slag gaat. Dit is echt een DOE-boek!

Natuurlijk geven we je ook achtergrond bij iedere test zodat je de resultaten op de juiste manier kan interpreteren.

Dus hup, aan de slag! We wensen je heel veel lees- en doeplezier.

INHOUDSOPGAVE

1. WAAROM EEN GEZONDE BODEM?	3
2. CHECKLIST WAARUIT EEN GEZONDE BODEM BESTAAT	4
3. GRONDSOORT EN STRUCTUUR	5
4. ORGANISCHE STOF	8
5. ZUURTEGRAAD	11
6. BODEMLEVEN	13
7. RESULTATEN	16

1. WAAROM EEN GEZONDE BODEM?

ONDER JE VOETEN

De bodem, het is een magische plek waar wonderlijke processen plaatsvinden. Grote kans dat je hier nog niet eerder bij hebt stilgestaan, het is tevens een plek die wij niet kunnen zien. Maar geloof ons: het is veel meer dan een laag aarde. Een gezonde bodem zit bomvol levende organismen die planten van voeding voorzien en ervoor zorgen dat planten gezond en sterk blijven. Is je bodem niet gezond? Dan is de kans groot dat de planten die daarin groeien dat ook niet zijn.

Bij veel tuinbezitters is de bodem niet in orde. Als een bodem in slechte staat is, dan kunnen de volgende symptomen opduiken:

1. Planten die niet goed groeien
2. Planten die onvoldoende weerbaar zijn tegen droogte of veel regen
3. Water blijft in plassen staan of de bodem droogt juist heel snel uit
4. Vruchten van planten ontwikkelen zich niet goed, blijven kleiner en sterven af
5. De planten zijn gevoelig voor plaaginsecten.
6. De opbrengst in de moestuin is onregelmatig
7. Er is sprake van mos in je gazon.

EIGENSCHAPPEN VAN EEN GEZONDE BODEM

Als we het hebben over een gezonde bodem dan bedoelen we dat de grond in ieder geval de volgende eigenschappen bezit:

Eigenschap 1: losse structuur

Een gezonde bodem heeft een wat losse structuur zodat het water goed opgenomen kan worden en planten goed kunnen wortelen.

Eigenschap 2: vocht vasthouden

Een gezonde bodem is ook in staat om vocht vast te houden zodat de grond niet uitdroogt.

Eigenschap 3: bodemleven

Een gezonde bodem zit vol met nuttige organismen.

Eigenschap 4: voeding

Een gezonde bodem bevat ook voldoende voeding voor het bodemleven.

“EEN GEZONDE BODEM BIEDT EEN VRUCHTBARE BASIS VOOR EEN GEZONDE TUIN WAARIN PLANTEN ONBELEMMERD KUNNEN GROEIEN EN BLOEIEN”

EIGENSCHAP 1

A close-up photograph of two hands cupped together, holding a small amount of dark, rich soil. The soil is falling slightly from the hands, creating a sense of texture and movement. The background is softly blurred, showing more soil and possibly some greenery.

**LOSSE
STRUCTUUR**

EIGENSCHAP 2

A photograph showing water being poured from a metal watering can into a garden. The water is captured in mid-air, creating a spray of droplets. In the background, a person is visible working in a garden, and there are green plants.

**VOCHT
VASTHOUDEN**

EIGENSCHAP 3

A close-up photograph of several earthworms in dark, moist soil. The worms are pinkish-brown and are shown in various positions, some partially buried and some on the surface. The soil is rich and textured.

**BODEM
LEVEN**

EIGENSCHAP 4

A close-up photograph of hands holding a clump of soil. The soil is dark and appears to be rich in organic matter. Several roots are visible, extending from the soil. The hands are positioned to show the texture and structure of the soil.

VOEDING

2. CHECKLIST WAARUIT EEN GEZONDE BODEM BESTAAT

Grote kans dat jij je afvraagt hoe je dan voor en gezonde bodem zorgt... Daar hebben we een handige checklist voor! Een gezonde bodem bestaat namelijk uit 4 bouwblokken. Deze zijn los van elkaar belangrijk, maar zijn ook allemaal aan elkaar gelinkt. Als alle onderdelen in balans zijn, dan heb je ook een gezonde bodem. Zo simpel kan het zijn!

BOUWBLOK 1: Het eerste bouwblok is de grondsoort. Deze bepaalt in hoge mate de fysische structuur van je bodem. Het zijn, als je de bodem met een huis zou vergelijken, de bakstenen. In Nederland en België heb je grofweg 4 verschillende soorten grond.

BOUWBLOK 2: Het tweede bouwblok is de organische stof. Organische stof is afgestorven organisch materiaal op en in de bodem. Denk hierbij aan gevallen bladeren, gemaaid gras en afgestorven plantwortels die verteerd zijn door levende organismen in de bodem. Het bindt de gronddeeltjes aan elkaar en zorgt dus voor samenhang.

BOUWBLOK 3: Het derde bouwblok is de zuurtegraad. Deze zuurtegraad, die ook wel pH-waarde wordt genoemd, geeft aan hoe zuur of basisch (het tegenovergestelde van zuur) de bodem is op een schaal van 0 tot 14. Het bepaalt in sterke mate hoe goed planten en organismen zich in de bodem voelen en ontwikkelen.

BOUWBLOK 4: Het laatste puzzelstukje van een gezonde bodem is het bodemleven. Hiermee bedoelen we alle levende organismen die je in en op de bodem vindt.

In de volgende hoofdstukken zullen we deze bouwstenen verder in detail uitleggen en hoe je kan testen of deze bouwsteen in jouw grond bijdraagt tot een gezonde bodem.

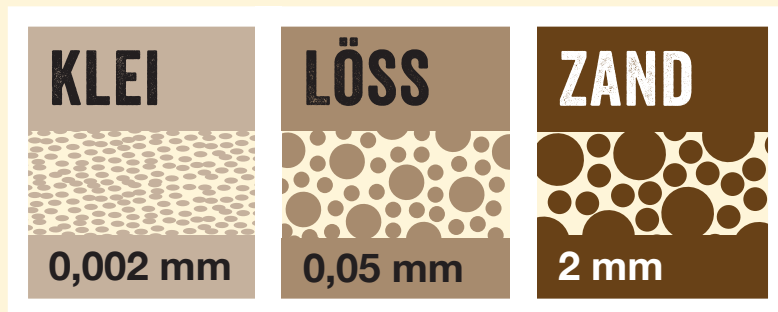
3. GRONDSOORT EN STRUCTUUR

De eerste bouwsteen van een gezonde bodem ligt in grote mate vast en wordt voornamelijk bepaald door de regio waarin je woont of het bouwperceel waarop je tuin ligt. De grondsoort wordt bepaald door het type minerale deeltjes, de hoeveelheid lucht en water. Samen bepalen zij de structuur van een bodem.

In de plaatjes hiernaast zie je welke grondsoort je waar kan terugvinden in Nederland en België.

Met minerale deeltjes bedoelen we zandkorrels, kleiplaatjes en leempartikels. Zandkorrels vinden hun oorsprong in een gesteente genaamd kwarts. Kwarts bestaat uit siliciumdioxide en bevat wanneer het uiteenvalt vrijwel geen voedingsstoffen voor planten. Kleiplaatjes zijn afkomstig van gesteentes die rijk zijn aan voedingsstoffen zoals calcium, magnesium, ijzer en kalium. Daarnaast hebben kleiplaatjes de mogelijkheid om voedingsstoffen te binden, wat zandkorrels niet kunnen. Hierdoor blijven voedingsstoffen beter behouden na bijvoorbeeld een flinke regenbui.

Een bodem met overwegend zanddeeltjes noem je een **zandgrond**, een bodem met overwegend kleideeltjes een **kleigrond**. Tenslotte is er nog een derde grondsoort, **löss (NL)** of **leem (BE)** genoemd. Deze grondsoort heeft overwegend bodemdeeltjes die fijner zijn dan zandkorrels, maar grover dan kleideeltjes. Dit zie je hieronder ook afgebeeld.

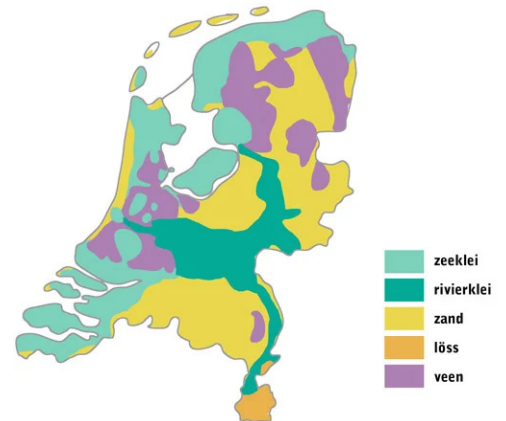

Ten slotte heb je ook nog **veengrond**. Veen is een natte, sponsachtige grondsoort die is ontstaan door afgestorven plantmateriaal. Veengrond is een zuurstofarme, zure grond, wat het zeer moeilijk maakt om op te tuinieren.

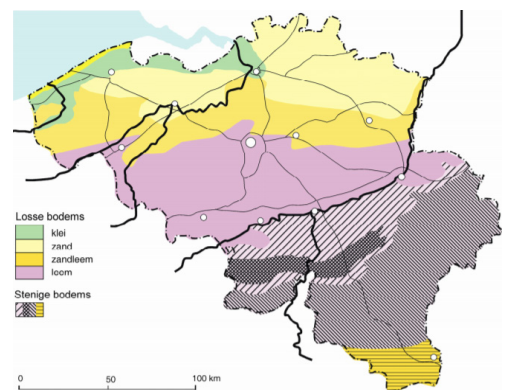
LUCHT EN WATER

De grootte van de deeltjes bepaalt ook de grootte van holtes tussen de deeltjes en dus de mogelijkheid tot opslag van water en lucht (zuurstof). In de grote holtes zit vooral lucht opgeslagen en in de kleine holtes water. Beide zijn essentieel voor alles wat er op en in de bodem leeft. Zandgrond slaat dus veel lucht op, maar kan moeilijker water vasthouden. Kleigrond daarentegen bergt gemakkelijk water, maar bevat veel minder lucht. Een goede verhouding van lucht en water is echter belangrijk. En dit treffen we aan in een löss of leemgrond.

Op de volgende pagina vind je een handig overzicht wat alle voor- en nadelen per grondsoort uitlegt.

Bron: <https://florum.nl>

Bron: <https://jpschreurs.classy.be>

ZAND

Zandgrond heeft een losse structuur. De gronddeeltjes zijn een stuk groter dan bij kleigrond en ze vallen gemakkelijk uit elkaar. Zandgrond is daarom gemakkelijk te bewerken.

LÖSS/LEEMGROND

Löss/leem heeft fijnere korrels dan zand maar het is grover dan kleigrond. Hierdoor biedt löss/leem het beste van twee werelden. Löss- of leemgrond is een ideale grond voor planten.

KLEI

Kleigrond heeft een gladde, vaste structuur. De gronddeeltjes plakken aan elkaar. Daarom is kleigrond erg compact en lastig te bewerken.

VEEN

Deze grondsoort bestaat voornamelijk uit resten van planten en is te herkennen aan een zwarte kleur. Dit is over het algemeen een rijke grond die goed te bewerken is. Maar het is ook een grondsoort die veel aandacht vraagt. Over het algemeen is dit een vrij zure grondsoort die veel kalk nodig heeft en die moeite heeft met afvoeren.

De voor- en nadelen op een rij

ZANDGROND

- + Water kan goed weglopen
- + Wortels ontwikkelen zich gemakkelijk
- + Gemakkelijk te bewerken

- Snel last van droogte
- Voedingsstoffen spoelen snel uit

KLEIGROND

- + Houdt vocht goed vast
- + Droogt niet snel uit
- + Houdt voedingsstoffen goed vast

- Water loopt niet gemakkelijk weg
- Wortels ontwikkelen zich moeizaam
- Zwaar om te bewerken

Gelukkig kunnen we de structuur van bodem ook verbeteren. Dit kan door het toepassen van een zandgrondverbeteraar of een kleigrondverbeteraar.

ZANDGROND VERBETERAAR

Bevat het gesteente bentoniet dat water goed vasthoudt.

KLEIGROND VERBETERAAR

Bevat het gesteente basalt dat zorgt voor een betere structuur.

ZANDGROND VERBETERAAR

ECOstyle Zandgrond verbeteraar zorgt voor een betere samenhang tussen zandkorrels. De grond wordt dus compacter en krijgt meer samenhang. Hierdoor droogt zandgrond minder snel uit en worden voedingsstoffen langer behouden. Met als gevolg dat planten beter groeien.

KLEIGROND VERBETERAAR

ECOstyle Kleigrond verbeteraar voorkomt dat klei samenklontert. Het doorbreekt de vaste structuur. Hierdoor kunnen plaatwortels beter groeien en is de bodem gemakkelijker te bewerken. Ook kan het overtollige water beter weglopen zodat de bodem niet verstikt en wortels meer lucht krijgen.

TEST 1: WELKE GRONDSOORT HEB JIJ?

En nu wil je natuurlijk weten welke grondsoort jij in je tuin hebt. De grondsoort kan je eenvoudig zelf bepalen door de 'worstentest' uit te voeren.

Neem een handvol grond en voeg er wat water aan toe. Knijp de grond samen. Valt de grond na samenknijpen terug uit elkaar, dan heb je een zandgrond. Kan je er een worst van maken, dan heb je leemgrond. Kleigrond heb je als je vervolgens van deze worst een donut kan maken. Hieronder zie je een plaatje dat dit wat duidelijker maakt.

VORMPJES MAKEN

Je kunt alleen een hoopje zand maken.

ZAND

Je kunt er een geldstuk van maken.

LEMIG ZAND

Je kunt er een worstje (10 cm) van rollen met barsten erin.

ZANDIG LEEM

Je kunt er een worstje (10 cm) zonder barsten van rollen.

LEEM

Je kunt van het worstje een hoefijzer maken met barsten.

ZANDIGE KLEI

Je kunt van het worstje een hoefijzer maken zonder barsten.

LEMIGE KLEI

Je kunt van het hoefijzer een ringetje maken zonder barsten.

KLEI

4. ORGANISCHE STOF

WAT IS HET VERSCHIL TUSSEN ORGANISCHE STOF EN HUMUS

Organische stof is een breed begrip dat verwijst naar materiaal dat afkomstig is van levende organismen. Dit in tegenstelling tot de minerale deeltjes, zoals hiervoor besproken. Deze minerale deeltjes worden anorganisch genoemd. Je kan dus eigenlijk spreken van levende natuur (organisch) versus dode natuur (anorganisch).

Organische stof kan bestaan uit plantaardige of dierlijke resten die zowel levend als in verschillende stadia van afbraak zijn. Denk bijvoorbeeld aan de wortels van onkruiden, afgefallen bladeren, levende en dode bodemdiertjes... Wanneer dit organische materiaal ver verteerd is en niet meer te herkennen is als bijvoorbeeld een blad of tak, dan noemen we dit ook wel humus.

Organische stof speelt een hele belangrijke rol in de bodem. Zo verbetert het de structuur door te voorkomen dat kleideeltjes te dicht op elkaar gaan zitten waardoor de holtes in de bodem zouden verdwijnen en de bodem dus zou verdichten. Bij zandgronden vult het de grote holtes zodat er meer kleine holtes ontstaan en de bodem beter zijn vocht kan vasthouden.

Het vormt dus het bindmiddel tussen de bodemdeeltjes. Zonder organische stof zou het bodemleven verdwijnen en dus niet haar belangrijke taak uit kunnen voeren.

FUNCTIE 1

**VOEDSEL
BRON**

FUNCTIE 2

BODEMBINDER

FUNCTIE 3

SPONS

ROL VAN ORGANISCHE STOF IN DE BODEM

Organische stof is een voedselbron voor verschillende bodemorganismen, zoals bacteriën, schimmels, wormen en insecten.

Daarnaast vormt het een zachte lijm tussen de zandkorrels of kleiplaatjes. Het bindt de bodemdeeltjes maar zorgt ook voor poreuze ruimtes in de bodem. Hierdoor kunnen wortels goed groeien en overleven je planten langer periodes van droogte.

TEST 2: IS JE BODEM RIJK AAN ORGANISCHE STOF?

Een bodem rijk aan organische stof herken je aan:

1. **De donkerbruine tot zwarte kleur:** dit is de kleur van humus.
2. De aangename bosgeur: een bosbodem is rijk aan organische stof omdat hier nooit organisch materiaal wordt weggehaald. Alles wat op de grond valt blijft liggen en wordt verteerd. Denk je dus de geur van een bos te herkennen in de bodem dan zit je goed.
3. Een kruimelige en losse structuur: organische stof maakt van de bodemdeeltjes aggregaten of kruimels.

IS COMPOST EN HUMUS HETZELFDE?

Twee woorden die vaak door elkaar worden gebruikt, maar toch net even wat anders betekenen: compost en humus. Met compost bedoelen we organisch materiaal, wat deels verteerd is en waarin je dus nog stukjes oorspronkelijk materiaal terugvindt, zoals takjes. Volledig verteerd materiaal noemen we humus, hierin herken je niks meer in terug en dit lijkt net op potgrond. Het is donker bijna zwart van kleur en stabiel. Compost is dus eigenlijk het voorstadium van humus.

HOE KAN IK HET GEHALTE ORGANISCHE STOF IN MIJN BODEM VERHOGEN?

Hoe kan ik het gehalte organische stof in mijn bodem verhogen?

Lijkt het erop dat de bodem onvoldoende organische stof bevat? Dan kun je aan de slag gaan op de volgende manieren:

1. Zelf compost maken en dit toevoegen aan de bodem
2. De gevallen bladeren niet uit je tuin verwijderen maar ze in de borders harken. Om de bladeren of ander organisch materiaal snel te laten verteren kan je een Bladcomposteerder gebruiken.
3. Organische stof toevoegen onder de vorm van een bodemverbeteraar zoals AanplantGrond.

BLADCOMPOSTEERDER

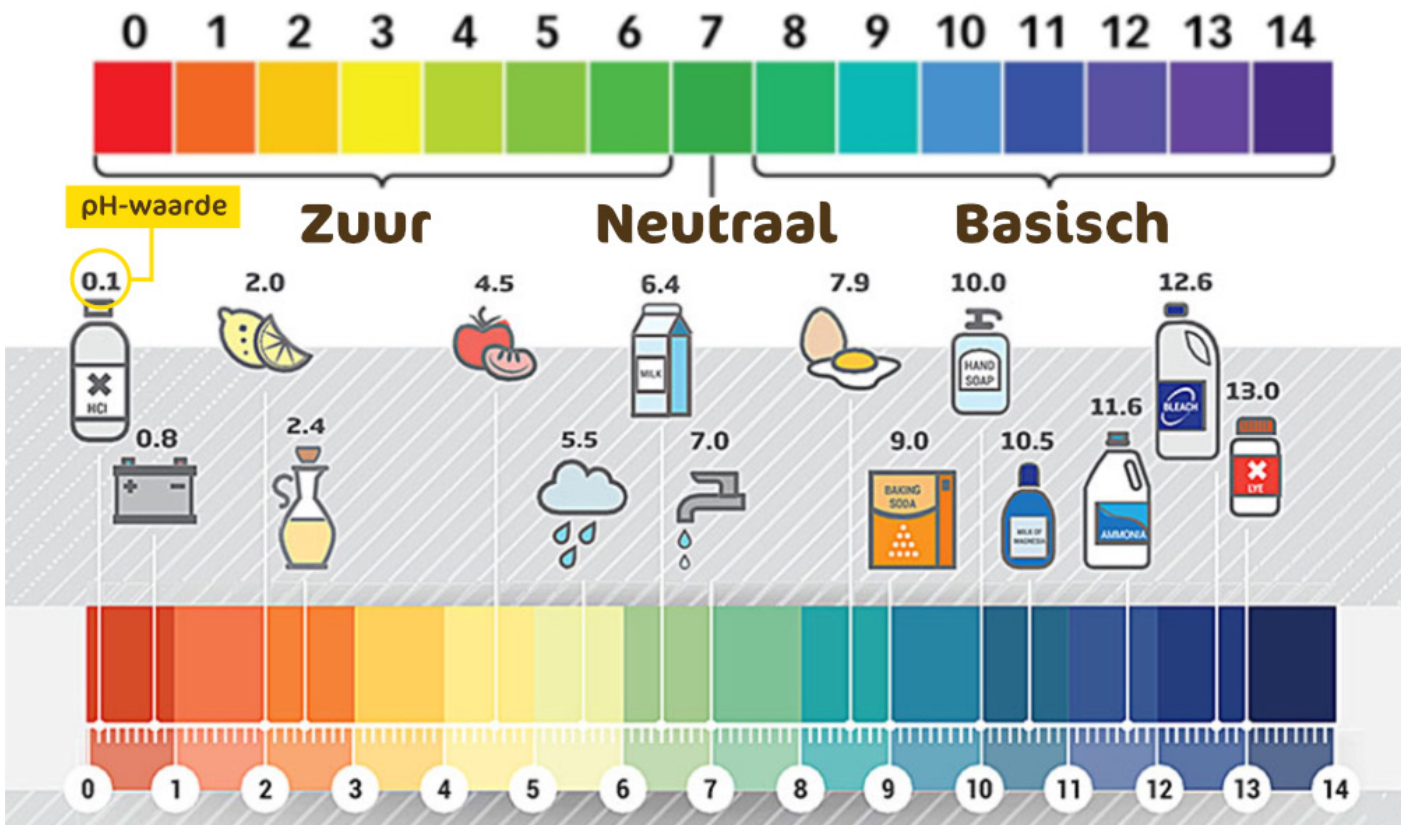
Met de 2 varianten van ECOstyle Bladcomposteerder wordt het composteerproces van de afgevallen verzamelde bladeren in de border versneld. Door de unieke mix van micro-organismen ontstaat er binnen één seizoen waardevolle humus. Daar profiteren zowel het bodemleven, de planten als de tuinbezoeker van.

AANPLANTGROND

ECOstyle AanplantGrond is een hoogwaardige bodemverbeteraar op basis van kokosvezels en andere plantaardige grondstoffen zoals compost en houtachtig materiaal. De vezels zorgen voor een luchtig en makkelijk te verwerken product. Door de structuur wordt extra zuurstof en vocht vastgehouden in de bodem.

5. ZUURTEGRAAD

De zuurgraad van de bodem wordt gemeten op een pH-schaal van 1 tot 14. In de bodem vinden we pH-waarden van grofweg 4,5 tot 7,5. Een lage pH-waarde betekent dat de bodem zuur is, een hoge pH-waarde dat de bodem basisch (kalkrijk) is.

HET BELANG VAN DE ZUURTEGRAAD

Kennis hebben van de bodem is belangrijk. In een (te) zure bodem vind je met name schimmels en in een basische bodem (=het tegenovergestelde van zure bodem) vind je juist meer bacteriën. Een gezonde bodem heeft juist behoefte aan een goede mix van schimmels en bacteriën.

Bovendien beïnvloedt de zuurtegraad de beschikbaarheid van voedingsstoffen doordat de pH-waarde bepaalt hoe voedingsstoffen (zoals stikstof, fosfor en kalium) zich gedragen. Hierdoor hebben planten die in een zure grond staan meer moeite om voedingsstoffen uit de bodem op te nemen.

“DE OPTIMALE PH VOOR EEN GOEDE BALANS IN HET BODEMLEVEN EN DE OPNAME VAN VOEDINGSSTOFFEN IS TUSSEN DE 5,5 EN 7.”

HOE WORDT DE BODEM ZUUR?

Het verzuren van de bodem is een natuurlijk proces. De vier belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

ORZAAK 1: ZURE REGEN

Zure regen ontstaat doordat industrieën verontreinigende stoffen zoals zwavel- en stikstofoxiden uitstoten. Deze chemische verbindingen reageren met waterdamp en vormen zure regen. Deze zure regen kan de pH van de bodem verlagen, waardoor de grond zuurder wordt.

ORZAAK 2: OVER BEMESTING

Overmatig gebruik van kunstmeststoffen of pesticiden kan leiden tot uitspoeling van voedingsstoffen uit de bodem. Dit kan de zuurtegraad van de bodem verlagen of je kunt zeggen dat de bodem verzuurt omdat de basische elementen worden verwijderd.

ORZAAK 3: AFBRAAK ORGANISCHE STOF

De afbraak van organisch materiaal in de bodem kan leiden tot de vorming van humuszuren, die de zuurtegraad kunnen verlagen.

ORZAAK 4: NATUURLIJKE BODEM PROCESSEN

Natuurlijke processen zoals het uitspoelen van mineralen door regenwater maar ook de invloed van plantenwortels kunnen bijdragen aan het verlagen van de zuurtegraad van de bodem.

TEST 3 : MEET DE ZURTEGRAAD VAN JE BODEM

De zuurtegraad van de bodem kun je gemakkelijk testen met een pH-test. Dit doe je door het reageerbuisje te vullen met 1 centimeter grond, gedestilleerd water en het testpoeder. Nadat de grond bezonken is, kan je aan de hand van de kleur van de vloeistof op de verpakking aflezen wat de zuurtegraad van de grond is.

WAT DOE JE ALS DE BODEM TE ZUUR IS?

Om de zuurtegraad van de bodem te corrigeren, gebruiken we kalk. Kalk toevoegen aan de bodem maakt de bodem minder zuur. Hoeveel kalk je moet toevoegen blijkt uit de bovenstaande pH-Bodemtest.

ECOstyle kalk wordt geproduceerd tijdens het ontharden van Nederlands drinkwater. Er worden geen kalkgroeves voor afgegraven. Doordat de kalk niet oplost in water maar bindt met het zuur, spoelt de kalk niet uit maar wordt alles gebruikt. En omdat de ECOstyle kalk van 'eigen bodem' komt, is bovendien de hoeveelheid CO₂ die vrijkomt tijdens het transport minimaal. ECOstyle AZ-Kalk is hiermee de meest duurzame keuze.

6. BODEMLEVEN

Met bodemleven bedoelen we alle levende organismen die voorkomen in de bodem. Het meeste bodemleven is heel nuttig voor plantengroei. De minderheid van het bodemleven geven aanleiding tot plantenziekten.

Grofweg kunnen we deze organismen indelen in 2 groepen:

1. **Macro-organismen:** mollen, woelmuizen, kevers, pissebedden, regenwormen...
2. **Micro-organismen:** schimmels, bacteriën, protozoa, nematoden...

De macro-organismen kunnen met het blote oog worden waargenomen, voor micro-organismen heb je een hulpmiddel nodig zoals een microscoop.

Zo heb je de regenwormen die gangen graven in de bodem en daarmee de bodem luchtig en vruchtbaar houden. In de bodem vind je drie verschillende soorten regenwormen: de strooisellaagbewoners, de bodembewoners en de pendelaars.

De strooiselwormen leven in de bovenlaag en hebben daardoor ook een rode kleur, door het contact met zonlicht. Zij verteren daar organisch materiaal. De bodembewoners maken tijdelijke gangen en zijn vooral verantwoordelijk voor het verbeteren van de bodemstructuur. Bodembewoners gaan niet dieper dan 15 centimeter de bodem in en maken horizontale gangen, ze doen daar verder aan de vertering van voorverteerde plantenresten en vullen de gemaakte gangen weer op met hun uitwerpselen.

De pendelaars bewegen zich van boven naar beneden, tot een diepte van wel 3 meter. Ze nemen organisch materiaal (zoals stukjes blad) mee uit de strooisellaag en trekken dit hun gang in, waar het verder verteerd wordt door micro-organismen. Door deze verticale bewegingen bevorderen ze ook de waterinfiltratie en de beworteling van planten, die zo hun wortels verder kunnen laten groeien. Wormen zijn dus onmisbaar voor een goede bodem!

**“IN DE AFBRAAK VAN ORGANISCH MATERIAAL
DOOR MACRO- EN MICRO-ORGANISMEN STAAT SAMENWERKING CENTRAAL.”**

MACRO-ORGANISMEN

Kevers, mijten, springstaarten en mieren spelen een belangrijke rol in de organische kringloop omdat ze organische materialen versnipperen en meenemen in de bodem.

MICRO-ORGANISMEN

Schimmels zijn gespecialiseerd in het afbreken van moeilijk afbreekbaar stoffen in het organisch materiaal zoals houtstof. Bacteriën zijn juist gespecialiseerd in het afbreken van makkelijk afbreekbaar stoffen zoals suikers en aminozuren. Samen zorgen ze er dus in de loop der tijd voor dat bladeren en takken worden omgezet tot humus.

Nergens op aarde vind je meer biodiversiteit dan in de bodem. In één koffielepeltje bodem kunnen tot 10 miljard bacteriële cellen aanwezig zijn, maar ook meters fijne schimmeldraden, kleine wormpjes (nematoden), eencellige eukaryoten (protozoa) en nog veel meer.

Zoals hierboven beschreven, speelt het bodemleven een essentiële rol in de organische kringloop. Zonder bodemleven zouden we worden begraven onder een enorme laag bladeren en takken en zouden planten het met veel minder voedingsstoffen moeten stellen.

WAT DOET HET BODEMLEVEN?

De grote en kleine bodemorganismen werken samen om organische stof om te zetten in humus. Hieruit halen planten hun voedingsstoffen en het maakt de bodem mooi rul. Dit proces waarbij planten gevoed worden, vindt plaats in drie stappen:

STAP 1

**DODE RESTEN
WORDEN
AFGEBROKEN**

STAP 2

**VOEDINGS-
STOFFEN
KOMEN VRIJ**

STAP 3

**PLANTEN
NEMEN DE
VOEDING OP**

FUNCTIES VAN HET BODEMLEVEN

Naast hun rol in de organische kringloop voert het bodemleven nog tal van andere taken uit.

- Bacteriën en schimmels kunnen voedingsstoffen vrijmaken uit minerale gronddeeltjes, zoals de fosfor- en kaliumvrijmakende bacteriën.
- Er zijn bacteriën die stikstof uit de lucht kunnen omzetten in een vorm van stikstof die planten kunnen opnemen. Zo kunnen vlinderbloemige planten (bijv. klaver, lupines...) groeien op 'arme' bodems waar weinig stikstof in te vinden is, doordat zij een samenwerking aangaan met bacteriën die stikstof kunnen binden uit de lucht.
- Mycorrhiza-schimmels vormen een symbiose met de wortels van planten en helpen planten zo bij het opnemen van voedingsstoffen.
- Bacteriën en schimmels kun je zien als kleine natuurlijke fabriekjes. Ze produceren tal van stoffen (waaronder planthormonen, antibiotica, enzymen, sideroforen) die planten helpen groeien.

TEST 4: HEB IK VOLDOENDE BODEMLEVEN?

Hoe weet je nu of je bodem over voldoende bodemleven beschikt? Dat kun je heel simpel zelf controleren met behulp van een katoenen onderbroek. Begraaf de onderbroek tijdens een warme periode in de grond en laat het bodemleven gedurende 3 - 4 maanden hun werk doen. Graaf daarna de onderbroek weer op en vergelijk deze met de onderstaande afbeeldingen:

TEST HET BODEMLEVEN

ONDERBROEK ZO GOED ALS WEG

Als alleen de elastiek en wat naden overblijven dan zit de tuin vol met bodemleven.

ONDERBROEK WAT AANGEVRETEN

Er is bodemleven aanwezig maar het kan wat hulp gebruiken. Adviseer bijvoorbeeld Bodemleven Booster om de bodem levendiger en vruchtbaar te maken.

ONDERBROEK NOG INTACT

Is de onderbroek niet of nauwelijks aangetast? Dan is er werk aan de winkel om het bodemleven te activeren.

KAN IK BODEMLEVEN TOEVOEGEN AAN DE BODEM?

Dat kan met de Bodemleven Booster. Maar om dit mengsel van micro-organismen echt tot zijn recht te laten komen, moet je zorgen dat je bodem voldoende organische stof bevat.

BODEMLEVEN BOOSTER

ECOstyle Bodemleven Booster bevat micro-organismen in de vorm van schimmels, bacteriën en gisten. Deze mix stimuleert en activeert het bodemleven. Hierdoor wordt organische stof omgezet in bruikbare voeding voor de planten en ontstaat er een optimale structuur in de bodem.

ECOstyle
Bodemleven Booster
Booster de vie du Sol

- ✓ Geeft planten optimale groei, weerstand en vitaliteit
- ✓ Maakt de bodem beter bewerkbaar
- ✓ Donne aux plantes une croissance, une résistance et une vitalité optimale
- ✓ Rend le sol plus facile à travailler

± 40 - 80 m² 4 kg

Verbeter de bodem door het bodemleven te activeren
Améliore le sol en activant la vie du sol

7. RESULTATEN

Zo, we zijn aangekomen bij het einde. Jij bent helemaal up-to-date over de bodem. Tijd om de resultaten te gaan bekijken!

NADAT JE ALLE 4 DE TESTEN HEBT GEDAAN WEET JE

- De grondsoort
- Zit er voldoende organische stof in de bodem
- De zuurtegraad
- Bevat je bodem veel bodemleven

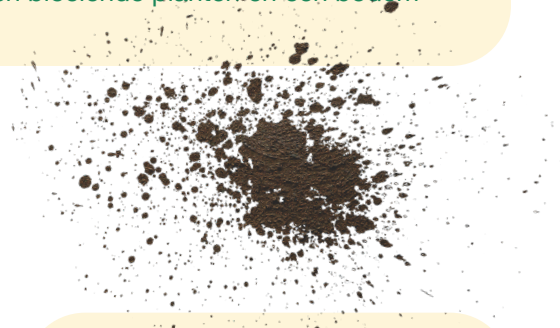
- Welk vormpje kan je maken
- Welke kleur en geur heeft je grond
- ECOstyle PH-Bodemtest
- Test met de onderbroek

VOLGENDE WAARDEN STREEF JE NA

- De grondsoort
- Organische stof
- Zuurtegraad
- Bodemleven

- Ik kan van mijn grond een worstje maken zonder scheuren
- De grond heeft een donkere kleur
- pH tussen de 5,5 en 7
- Onderbroek zo goed als weg na 3 maanden

Zijn er bepaalde waarden niet in orde? Dan kan je er iets aan doen zoals in de voorgaande hoofdstukken beschreven. Op die manier creëer je een tuin vol weelderig groeiende en bloeiende planten en een bodem vol leven.

Heb je vragen of hulp nodig? ECOstyle helpt je graag op weg naar een gezonde bodem!

ECOSTYLE

0516 – 43 31 31

SUPPORT@ECOSTYLE.NL

WWW.ECOSTYLE.NL